

**Comisia agricultură
și industrie alimentară**

RAPORT

**de evaluare ex-post de impact a Legii nr.668 din 23.11.1995 pentru
aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii
rămân în proprietatea statului**

În temeiul art. 13 alin. (2) și art. 111 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și a Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative, aprobată de către Biroul permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr.2 din 07.02.2018, precum și în vederea executării Hotărârii Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova nr.6 din 19.02.2020, Comisia agricultură și industrie alimentară, a efectuat evaluarea ex-post de impact a Legii nr.668 din 23.11.1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului.

I. DESCRIEREA ACTULUI LEGISLATIV EVALUAT

Legea nr. 668/1995 a fost adoptată la 23 noiembrie 1995 și a intrat în vigoare la 15.08.1996, la data publicării în Monitorul Oficial nr.54-55, 1996, art.519. De la data intrării în vigoare, Legea a fost republicată o singură dată. (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 78-80, art. 572.)

Prin Legea nr. 668/1995 a fost aprobată Lista unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului, prevăzute în anexă, parte integrantă a legii. Până în prezent Anexa Legii nr.668/1995 a fost supusă modificărilor prin 39 de acte legislative, diminuând-se astfel suprafața terenurilor agricole aflate în proprietatea statului cu 13111,45 ha, de la 34972 ha la 21860,55, adică cu peste 37%.

În linii generale, scopul principal al Legii nr. 668/1995 este de a nu permite intervenția asupra suprafețelor terenurilor agricole din proprietatea statului, decât prin modificarea Legii respective.

Până la operarea modificărilor în art.7 din Legea nr.121/2007, terenurile din Anexa Legii nr.668/1995, au fost gestionate de instituțiile publice și întreprinderile de stat subordonate Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și Academiei de Științe a Moldovei.

După operarea modificărilor respective, din data de 12.12.2018, funcțiile în cauză i-au fost transmise Agenției Proprietății Publice.

II. DEFINIREA MOTIVELOR EVALUĂRII

În cadrul examinării proiectelor de legi ce țin de modificarea suprafețelor terenurilor incluse în Anexa Legii nr.668/1995, precum și la examinarea unor petiții parvenite din partea mai multor instituții publice și întreprinderi de stat s-au identificat unele devieri de la suprafețele incluse în anexa respectivă.

Aceleași semnalizări, depistate în cadrul executării lucrărilor de corectare a erorilor comise în cadrul privatizării terenurilor agricole, au parvenit pe parcurs și de la structurile subordonate Agenției Relații Funciare și Cadastru, fapt despre ce Guvernul Republicii Moldova a fost informat cu regularitate.

Au fost depistate și unele erori tehnice, una din ele conținându-se în Legea nr. 318/2018 privind modificarea anexei la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului, care prevede transmiterea în proprietate publică a unității administrativ-teritoriale orașul Ialoveni 161,33 ha de teren agricol, dintre care - 101,33 ha de la poziția Institutul Național pentru Viticultură și Vinificație, orașul Codru municipiul Chișinău, și 60 ha de la poziția „întreprinderea de Stat Combinatul de Vinuri de Calitate Mileștii Mici”.

Potrivit Art. II din Lege, „terenurile cu suprafața de 101,33 ha și, respectiv, de 60 ha excluse, conform art. I, din Lista unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului, se transmit în proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale orașul Ialoveni”.

Pe parcurs s-a stabilit că la Art. I a fost comisă o eroare tehnică la poziția „Institutul Național pentru Viticultură și Vinificație, orașul Codru municipiul Chișinău”, producându-se astfel o greșeală de tipar și anume, în loc de cifra 449,62 ha s-a înscris cifra 349,62 ha. Dovada acestei constatări sunt dispozițiile de conținut prevăzute la Art. II din Legea nr.318/2018 și calculele de la poziția „Total”, care sunt în corespundere cu conceptul legii. Nu sunt excluse și alte erori posibil să fi fost comise pe parcursul modificărilor Legii nr.668/1995.

În asemenea situație a apărut necesitatea evaluării corespunderii datelor ce țin de suprafețele terenurilor stabilite în anexă cu situația la zi și întreprinderea acțiunilor de actualizare/modificare a anexei în cazul identificării unor nereguli.

Informația ce ține de definirea aspectelor-cheie ale evaluării ex-post de impact, perioada de evaluare și responsabilii de întocmirea raportului este specificată în PLANUL de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului.

III. DEFINIREA ASPECTELOR-CHEIE ALE EVALUĂRII

Obiectivul 1: Întreprinderea acțiunilor ce țin de identificarea corespunderii suprafețelor terenurilor incluse în anexă și situației la zi.

Odată cu preluarea în administrare a terenurilor agricole incluse în anexa la Legea nr.668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului de către Agenția Proprietății Publice, Guvernul

prin Dispoziția nr. 30-d din 29.05.2019 a instituit o Comisie pentru examinarea situației terenurilor agricole, compusă din reprezentanți ai:

- 1) Agenției Proprietății Publice, președinte al Comisiei;
- 2) Cancelariei de Stat;
- 3) Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;
- 4) Ministerului Educației, Culturii și Cercetării;
- 5) Agenției Relații Funciare și Cadastru;
- 6) Ministerului Justiției;
- 7) Centrului de Implementare a Reformelor;
- 8) Agenției Servicii Publice (Departamentul cadastru);
- 9) Procuraturii Generale;
- 10) Centrului National Anticorupție.

Comisia în cauză urma să efectueze analiza situației privind terenurile agricole incluse în anexa la Legea nr.668/1995, să determine motivele modificării suprafețelor terenurilor agricole proprietate publică de stat și să prezinte Guvernului propuneri de soluționare a divergențelor de suprafață privind terenurile agricole în raport cu suprafețele prevăzute în anexa la Legea nr.668/1995, inclusiv propuneri de îmbunătățire a administrării terenurilor agricole proprietate de stat.

De asemenea, pentru asigurarea unei evidențe stricte a terenurilor cu destinație agricolă proprietate a statului, Comisia Agricultură și industrie alimentară prin demersul CAI-4 nr. 108 din 26.11.2019 a solicitat Guvernului să efectueze o revizuire totală a *Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului* aprobată prin *Legea nr. 668/1995* și ajustarea ei la situația actuală, ținând cont de prevederile art. 3 al Legii 29/2018 privind delimitarea proprietății publice.

Obiectivul 2: Stabilirea neconformităților ce au dus la devierile de suprafețe ale terenurilor, în cazul depistării acestora.

În scopul stabilirii neconformităților ce au dus la devierile de suprafețe ale terenurilor, Agenția Proprietății Publice a organizat o licitație de achiziție a serviciilor de efectuare a complexului de lucrări privind inventarierea și evidența cantitativă și calitativă a terenurilor agricole proprietate publică a statului incluse în anexa la Legea nr. 668/1995.

Ca rezultat, a fost selectat ca executant de lucrări - Î.S. "Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului", care a asigurat executarea lucrărilor de inventariere tehnică a terenurilor prenotate, cu identificarea terenurilor agricole libere de construcții, afectate de construcții, inclusiv terenuri folosite în mod ilegal de către persoane fizice/juridice sau alte situații atestate pe terenurile respective, inclusiv a divergențelor de suprafață.

În rezultatul executării lucrărilor de inventariere, în adresa Agenției Proprietății Publice au parvenit materialele executate de către Î.S. "Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului".

Este de menționat că Î.S. "Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului" a depistat un șir de neconformități, cum ar fi:

- denumirea persoanelor juridice care gestionează în realitate terenurile

- agricole proprietate de stat nu coincide cu denumirea persoanelor juridice indicate în anexa la Legea nr. 668/1995;
- devieri de suprafețe ale terenurilor în coraport cu suprafețele indicate în anexă la legea menționată;
 - suprapuneri de terenuri proprietate privată cu terenuri agricole proprietate publică de stat;
 - acaparări ilegale de către terțe persoane a terenurilor agricole proprietate de stat, în special fenomen atestat în zona municipiului Chișinău;
 - privatizări și/sau vânzări-cumpărări ilegale;
 - terenuri transmise în locațiune de către unele instituții publice, fără acordul ministerului de ramură (exemplu I.P "Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare");
 - terenuri agricole pe care sunt amplasate construcții proprietate privată, care, de fapt, sunt utilizate în alte scopuri decât cele agricole, nefiind respectate prevederile art. 36 din Codul funciar;
 - terenuri agricole proprietate de stat neînregistrate în Registrul bunurilor imobile.

Obiectivul 3: Audierea în Comisie a Agenției Proprietății Publice în vederea neconformităților depistate și identificarea soluțiilor de îmbunătățire a datelor.

Conform planului de evaluare ex-post de impact, Comisia agricultură și industrie alimentară în cadrul ședinței din 17.06.2020, a audiat informația Agenției Proprietății Publice privind gestionarea terenurilor incluse în anexa Legii nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului și corespunderea datelor incluse în anexă cu situația la zi, dar și întreprinderea acțiunilor de rigoare în cazul în care au fost depistate neconformități.

Urmare audierii informației prezentate de dl Soțchi Mihail, Director general adjunct al Agenției Proprietății Publice și dna Natalia Chilaru, Șef al Direcției relații funciare și bunuri imobile din cadrul Agenției, membrii comisiei s-au documentat din prima sursă despre situația privind subiectul abordat.

În cadrul audierilor, s-a menționat că după operarea modificărilor în art.7 din Legea nr.121/2007, Agenția Proprietății Publice a întreprins pași concreți în partea ce ține de identificarea divergențelor în suprafețele terenurilor stabilite în anexă și situația la zi, dar și de în coincidențele în denumirea persoanelor juridice care gestionează în realitate terenurile agricole proprietate de stat și denumirea persoanelor juridice indicate în anexa la lege.

Reprezentanții Agenției Proprietății Publice au informat membrii Comisiei și despre majoritatea neconformităților stabilite de Î.S. "Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului", enumerate în *Obiectivul 2* al prezentului Raport, dar și au propus un șir de măsuri pe care Agenția le consideră iminente, și anume:

1. expunerea Legii nr. 668/1995 într-o redacție nouă cu excluderea ambiguităților raportate în cadrul ședinței;

2. finalizarea procedurii de determinare a prețului de piață pentru arenda terenurilor agricole transmise anterior în arendă și încasarea plății de folosință începând cu 01.03.2019 în bugetul de stat;
3. reîncheierea/revizuirea contractelor de arendă încheiate anterior;
4. finalizarea identificării surplusului de terenuri care nu sunt necesare pentru entitățile de stat și expunerea dreptului de arendă asupra acestora la licitație „cu strigare”;
5. clarificarea circumstanțelor și statutului terenurilor pe care sunt amplasate construcții proprietate privată care nu sunt cu destinație agricolă și înserarea unei norme în legea care va fi expusă în nouă redacție prin care ar permite Guvernului să înstrăineze terenurile respective la preț de piață;
6. identificarea construcțiilor neautorizate proprietate privată amplasate/edificate pe terenuri agricole;
7. inventarierea plantațiilor perene cu inițierea procedurilor de casare a plantațiilor care sunt în stare deplorabilă;
8. sesizarea organelor de drept în privința acaparărilor/extinderilor ilegale de către terțe persoane pe terenuri agricole proprietate de stat, etc.

Obiectivul 4: Examinarea necesității actualizării anexei la Lege sau, după caz, elaborarea unei Legi noi.

Ca urmare a dezbaterilor, în cadrul ședinței, membrii Comisiei au luat act de informația prezentată de Agenția Proprietății Publice, au apreciat efortul depus la identificarea neconformităților depistate și în unanimitate s-au expus asupra expunerii Legii nr. 668/1995 într-o redacție nouă, ținând cont de toate neconformitățile depistate, dar care ar permite și identificarea în spațiu, prin număr cadastral, a tuturor terenurilor destinate agriculturii care rămân în proprietatea statului, or, identificarea terenurilor prin număr cadastral, înregistrate la Oficiile Cadastrale Teritoriale va permite ținerea unei evidențe stricte a acestor terenuri, dar și o gestionare mai eficientă de către Agenția Proprietății Publice.

Obiectivul 5: Monitorizarea implementării recomandărilor Comisiei.

Comisia agricultură și industrie alimentară va monitoriza implementarea recomandărilor expuse la capitolul IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI, va acorda ajutorul cuvenit la elaborarea proiectului Legii nr. 668/1995 într-o redacție nouă și va depune efort și susținere în promovarea actului legislativ.

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Se recomandă Guvernului (Agenția Proprietății Publice) întreprinderea următoarelor acțiuni:

- a) până la 01.09.2020 – finalizarea executării lucrărilor de delimitare a

terenurilor destinate agriculturii care rămân în proprietatea statului, în conformitate cu prevederile Legii 29/2018 privind delimitarea proprietății publice;

- b) până la 01.10.2020 – finalizarea înregistrării la Oficiile cadastrale teritoriale a tuturor terenurilor destinate agriculturii care rămân în proprietatea statului;
- c) până la 20.11.2020 – elaborarea și aprobarea proiectului de lege ce ține de expunerea Legii nr. 668/1995 în redacție nouă;
- d) până la 01.12.2020 – prezentarea proiectului de lege în Parlamentul Republicii Moldova, pentru examinare și adoptare;
- e) sesizarea organelor de drept în privința acaparărilor/extinderilor ilegale de către terțe persoane pe terenuri agricole proprietate de stat, precum și a altor ilegalități depistate în cadrul executării lucrărilor de inventariere și evidența cantitativă și calitativă a terenurilor agricole proprietate publică a statului incluse în anexa la Legea nr. 668/1995;
- f) evidența strictă de mai departe și gestionarea corectă a tuturor terenurilor destinate agriculturii care rămân în proprietatea statului.

Radu MUDREAC
Președintele Comisiei

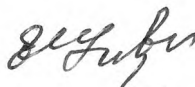
PLANUL
de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 668/1995
pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate
agriculturii rămân în proprietatea statului

1	ARIA EVALUĂRII	Anexa Legii nr. 668/1995 care prevede Lista unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului.
2	DESCRIEREA ACTULUI LEGISLATIV EVALUAT	<p><i>Scopul:</i> Protejarea terenurilor destinate agriculturii care aparțin statului și asigurarea integrității acestora.</p> <p><i>Obiectivele:</i> Toate intervențiile asupra modificării suprafețelor terenurilor stabilite în anexă, pot avea loc doar prin modificarea Legii nr. 668/1995</p>
3	DEFINIREA MOTIVELOR EVALUĂRII	<p><i>Scopul evaluării:</i> Identificarea neconcordanțelor ce țin de suprafețele terenurilor stabilite în anexă și situația la zi. Întreprinderea acțiunilor de actualizare/modificare a anexei în cazul identificării unor nereguli.</p> <p><i>Destinatarul actului legislativ:</i> Agenția Proprietății Publice, în comun cu persoanele juridice, instituțiile publice și întreprinderile de stat care au în administrare/gestiune și folosință terenurile incluse în Anexa Legii.</p>
4	DEFINIREA ASPECTELOR- CHEIE ALE EVALUĂRII	<p><i>Obiectivul 1:</i> Întreprinderea acțiunilor ce țin de identificarea corespunderii suprafețelor terenurilor incluse în anexă și situației la zi.</p> <p><i>Obiectivul 2:</i> Stabilirea neconformităților ce au dus la devierile de suprafețe ale terenurilor, în cazul depistării acestora.</p> <p><i>Obiectivul 3:</i> Audierea în Comisie a Agenției Proprietății Publice în vederea neconformităților depistate și identificarea soluțiilor de îmbunătățire a datelor, în cazul devierilor de suprafețe.</p> <p><i>Obiectivul 4:</i> Examinarea necesității actualizării anexei la Lege sau, după caz, elaborarea unei Legi noi.</p> <p><i>Obiectivul 5:</i> Monitorizarea implementării recomandărilor Comisiei.</p>

5	PERIOADA DE EVALUARE	Activități	Perioada	Responsabil
		<i>Obiectivul 1.</i>	Trimestrul I - 2020	Gh.Gîrbu – consultant principal
		<i>Obiectivul 2.</i>	Trimestrul II - 2020	Gh.Gîrbu – consultant principal
		<i>Obiectivul 3.</i>	Iunie - 2020	Efrosinia Grețu - deputat în Parlament; Gh.Gîrbu – consultant principal
		<i>Obiectivul 4.</i>	Iunie-iulie - 2020	Comisia agricultură și industrie alimentară
		<i>Obiectivul 5.</i>	Sesiunea de toamnă a anului 2020	Comisia agricultură și industrie alimentară; Gh.Gîrbu – consultant principal

Radu MUDREAC
Președintele Comisiei

Efrosinia GREȚU
Deputatul responsabil

Gheorghe GÎRBU
Consultantul responsabil